

A woman in a historical nurse's uniform stands by a window with red curtains. The uniform is dark green with white accents on the sleeves and a long white apron. She is looking out the window, which is filled with bright light. The title 'De SCHOOL voor TWEEDE KANSSEN' is written in large, purple, serif letters across the top of the image.

De
SCHOOL
voor
TWEEDE
KANSEN

roman

AMANDA SKENANDORE

Een jonge dievegge schrijft zich in voor een verpleegstersopleiding om aan de politie te ontkomen. Maar het verleden blijft haar achtervolgen.

De school voor tweede kansen

Amanda Skenandore

De school voor tweede kansen

Roman

Vertaald door Marija Veldhoen-van Welie

Uitgeverij KokBoekencentrum • Utrecht

Voor alle andere Nightingales
Van vroeger, nu en later

1

New York City, 1883

Reizigers stroomden uit de net aangekomen treinen over de perrons, als dikke massa door een riool, aarzelend en traag. Hun stemmen weergalmden over het perron en gingen op in het gesis van stoom en gepiep van metaal. Het daglicht probeerde door het hoge glazen plafond, de roetvlagen en de vallende sneeuw heen te dringen. Una hield juist van de donkere plekje. Ze nam de reizigers in zich op vanachter een van de grote, gedecoreerde spanten die het dak ondersteunden. Ze keek en wachtte.

Als eerste kwamen altijd de zakenmannen naar buiten – de bankiers, de speculanten, de oliebazen, de fabriekseigenaren. Met grote passen liepen ze over het perron, alsof het hun eigen foyer was, verstoord maar ongehinderd door de luidruchtige menigte. Tijd was geld voor deze mannen en hun haast en hoogmoed maakte hen tot een makkelijk doelwit voor iemand die hun zwaar geparfumeerde kleding en hooghartige manieren voor lief nam. Vandaag deed Una dat niet.

Vlak achter hen volgde de tweede klas. Kinderen die zich met grote ogen vastklampten aan de rokken van vermoeid uitziende vrouwen. Verwaande debutantes en hun zwaarbepakte kruiers. Rondreizende kooplieden met hun goederen in leren koffers. Plattelandsmensen met kippen en blatende geiten. De meesten hadden niets meer bij zich dan ze in hun reistas kwijt konden. Een schoon stel ondergoed. Een half opgegeten brood. Een versleten bijbel waar ze een briefje in hadden gestoken met de naam en het adres van een ver familielid. Niets wat Una's tijd waard was.

Toen zag ze hem – de man waar Una op had gewacht. Goed gekleed, maar geen dandy. Een blozend, jeugdig gezicht. Een man uit het Middenwesten, zonder twijfel. Indiana misschien. Ohio. Illinois. Het maakte niet uit waar hij precies vandaan kwam, maar wel dat hij geen NewYorker was. Zo te zien – zijn ogen schoten heen en weer op zoek naar een bord of plakkaat dat hem de weg naar buiten zou wijzen – was hij zelfs nooit eerder in de stad geweest.

Una voelde of haar hoed stevig vastzat en beet op haar lippen om er wat kleur op te brengen. Ze opende het klikslot van haar reistas, maar hield de hengsels stevig vast zodat hij gesloten bleef.

De man schuifelde en slenterde wat over het perron tot zijn oog op het hangende bord viel dat reizigers de weg wees naar de uitgangen aan Forty-Second Street. Toen rechtte hij zijn schouders en versnelde zijn pas. Una begon zich door de mensenmassa heen een weg naar de man te banen. Toen de man weer omhoogkeek, deze keer naar de grote klok die hoog in de grote toren aan het einde van het perron hing, zette Una een stap naar voren. De man botste tegen haar op. Ze slaakte een zachte kreet en liet haar reistas vallen, waarbij de inhoud zich rond haar voeten verspreidde. ‘O, neemt u mij niet kwalijk, juffrouw,’ zei de man.

‘Het was mijn fout, meneer. Ik zocht de weg.’

‘Net als ik dan. Ik ben nooit eerder op zo’n groot station geweest.’

Ze knielde om haar verspreide bezittingen te verzamelen en wierp hem een verlegen glimlach toe toen hij naast haar bukte. Aan zijn mooie overjas hing de flauwe geur van tabak. ‘Het is het grootste station ter wereld,’ zei ze. ‘Dat heb ik tenminste horen zeggen.’

Hij overhandigde haar een met lint versierd hoedje en wollen omslagdoek, die ze zorgvuldig opvouwde en in haar tas stopte. ‘U hoeft deze moeite echt niet te doen.’

‘Het is het minste wat ik kan doen.’ Toen hij zijn hand

uitstak naar een volgend kledingstuk, verstijfde hij en werden zijn nek en oren net zo rood als zijn wangen. Una griste de zijden onderjurk uit zijn handen; de zachte stof en kanten zoom gleden langs de toppen van zijn gehandschoende vingers terwijl ze hem in haar tas propte. Zogenaamd verlegen liet ze haar kin zakken, zodat haar gezicht verborgen werd door de brede rand en hangende veren van haar hoed.

‘Ik, eh...’ Hij wankelde op zijn hurken en zijn overjas streek over de vieze grond.

Una pakte de laatste kledingstukken en stopte ze in haar tas. ‘Dank u wel,’ zei ze, terwijl ze haar tas dicht klikte en opstond.

De man stond ook op. ‘Nogmaals mijn verontschuldiging, juffrouw.’ Hij klopte zijn jas af en keek weer naar de klok. ‘Mag ik u naar een voertuig brengen?’

Una waagde nog een blik op zijn brede, eerlijke gezicht. Nog een verlegen glimlachje. ‘Dat is heel vriendelijk, maar ik ben niet aangekomen, maar sta op het punt te vertrekken.’

‘O?’

‘Ja, meneer. Terug naar huis in Maine. Ik heb een zieke vriendin een kort bezoek gebracht om haar een hart onder de riem te steken.’

‘Aha,’ zei hij, terwijl de teleurstelling zichtbaar werd in zijn ogen.

‘Nogmaals bedankt.’ Una maakte een kniksjje en haastte zich naar de vertrekkende treinen. Maar aan de andere kant van het tramdepot stak ze de sporen over en glipte ze een overvolle wachtruimte binnen. Nadat ze in een hoekje was gaan zitten, nam ze de ruimte in zich op. Helemaal aan de andere kant stond een agent. Hij werd belaagd door een bejaarde man die met een dienstregeling stond te zwaaien. Una gniffelde en opende haar tas. De sigarettenhouder van de man uit het Middenwesten was in haar omslagdoek gewikkeld. Hij zag eruit als zuiver zilver en was rijkelijk versierd met krullerig filigreinwerk. Achterop stonden de initialen van de man: *JWC*. Maar die konden eenvoudig weggepolijst worden. Als Marm

Blei de houder niet om wilde smelten.

Na een snelle blik op de smeris, haalde ze de houder uit haar tas en liet hem in een verborgen zak tussen de vele plooien van haar wijde rok glijden. Het was een fluitje van een cent geweest om de houder te pakken toen de man zich druk maakte om haar verspreide kledingstukken. Hij viel praktisch uit zijn overjas toen hij bukte om haar te helpen. Het was riskanter om haar hand in de binnenzak van zijn jas te steken. Maar die kanten onderjurk had altijd effect. Terwijl de man verlegen stond te stuntelen, had ze haar hand in zijn jas gestoken en hem een paar biljetten en twee zilveren dollars lichter gemaakt.

Una sloot haar tas en slenterde de wachtruimte uit, naar Vanderbilt Avenue. Het afnemende zonlicht warmde de januarilucht nauwelijks op. Vier verschillende spoorbedrijven hadden spoorlijnen door het Grand Central Depot lopen, elk met hun eigen bagage- en wachtruimtes. Met een stapeltje vervalste treinkaartjes in de mouw van haar jas, kon Una eenvoudig van de ene ruimte naar de andere gaan, en nog naar de trams ook.

Elke dag kwamen er meer dan honderd treinen aan op het station, die nieuwe slachtoffers uitspuugden. Als je slim was, viel er altijd wel wat te halen. Una bleef nooit te lang op een plek hangen. Ging nooit meer dan een keer per dag naar dezelfde wachtruimte. Pakte nooit meer dan ze makkelijk kon verstoppen. Een goede dievegge had regels en hield zich daaraan.

Meneer JWC, de man uit het Middenwesten, droeg ook een horloge aan een zilveren ketting bij zich en had minstens tien andere biljetten in zijn portefeuille die ze niet had aangeraakt. Maar niet uit vriendelijkheid. Hoe meer je gapte, hoe groter de kans dat je doelwit het in de gaten had voor hij het station uit was. Una kwam niet altijd thuis met de vetste buit, maar ze werd ook niet gepakt. Niet vaak, in ieder geval. Borgtochtkosten tikten aan en ze wist dat Marm Blei die bijhield.

Una's lege maag knorde. In de kelder van het station was een damesrestaurant, maar ze at zelden onder het werken. Je moest elk moment weg kunnen rennen en een maag vol ham

en kool of oesterstoofpot maakte je alleen maar langzaam. Maar er lagen mooie kansen in de kelder – naar parfum geurende en pas geschoren mannen die de kapperszaak uitkwamen, dames die zich naar de toiletten haasten, spoorwegpersoneel dat de bar uit strompelde – en Una besloot nog een kijkje te nemen voor ze op huis aan ging.

Door de wachtruimte van een ander spoorbedrijf glipte ze de stationsruimte weer in. Op weg naar de trappen naar de kelder viel haar oog op een jongen gekleed in een sjofele broek, verstelde jas en vieze pet. Una rolde met haar ogen toen hij naast een goedgeklede man met een glanzende hoed ging lopen. Doe het niet, uilskuiken, dacht ze. De jongen keek vlug om zich heen, en stak toen zijn hand uit naar de overjas van de man. Una treuzelde bovenaan de trap, ook al zou deze ruimte straks wemelen van de smerissen. Doe het niet.

Eens was zij zo jong geweest. En net zo dom. Het was een wonder dat ze niet achter slot en grendel was beland in een heropvoedingsgesticht.

De jongen stak zijn smoezelige hand in de zak van de man. Una schudde haar hoofd. Driedubbel uilskuiken. Even later kwam zijn hand weer tevoorschijn en hield hij een gouden horloge vast. Het was waarschijnlijk honderd dollar waard, maar de jongen zou er van een heler niet meer dan twintig dollar voor krijgen. Minder nog als hij voor een baas werkte. Maar ze moest het jong nageven dat het hem gelukt was het horloge uit de zak te halen zonder dat de man het merkte. Misschien was hij toch niet zo'n uilskuiken.

Heimelijk begon hij weg te lopen en Una draaide zich weer om naar het trappenhuis. Ze was nog maar een paar stappen verder toen een zware stem 'Dief!' schreeuwde. Elke spier in haar lichaam spande zich aan. Haar voeten tintelden, klaar om ervandoor te gaan. Ze wierp een blik over haar schouder en zag dat de goedgeklede man de jongen bij de pols hield. Het glimmende, gouden horloge bungelde aan de ketting in de hand van de jongen.

Hij had zichzelf van een plekje in het gesticht verzekerd, die knaap. Het was een mager scharminkel, dus de kans was groot dat hij daar dood zou vriezen voordat hij zijn tijd had uitgezeten. Una klom de treden weer op en wrong zich door de druk pratende, groeiende groep toeschouwers naar de jongen, voordat ze tot bezinning kwam. Ze propte haar tas onder haar arm en gooide haar handen overdreven in de lucht. ‘Daar ben je, Willie! Je ma hep zich ziek van de zorg over je gemaakt.’ Ze keek de man aan. ‘Deze knul hep u toch nie lastig gefallen?’

De man kneep zijn ogen tot spleetjes. ‘Deze knúl is een dief. Hij probeerde mijn zakhorloge te stelen.’

Una’s hand vloog naar haar borst, een beetje dramatisch weliswaar, maar ze moest de aandacht van de man vast zien te houden. ‘Wat? Willie, is dat waar?’

‘Ik... eh...’ De jongen keek van Una naar de hand van de man die nog steeds zijn pols vasthield, en de verwarring verdween van zijn gezicht. ‘Het spijt me, tante Mae, maar u weet hoe ma is as-se aan de fles is. Ik hep al drie dage niks te bikken gehad.’

Una onderdrukte een grimas. Hij had het veel beter op ziekte kunnen gooien dan op dronkenschap. De jongen was duidelijk een beginneling. ‘Dat ken me niks schelen. Je had naar mij moeten kommen voor wat te bikken. Geef deze deftige meneer zijn horloge terug en zeg dat het je spijt.’

De vingers van de man lieten de pols van de jongen langzaam los. Hij had rode, felle vlekken achtergelaten op de huid. Een wilde, schichtige blik in de ogen van de jongen vertelde Una dat hij weg zou kunnen rennen en haar laten opdraaien voor deze diefstal. Ze greep de achterkant van zijn dunne jas en schudde hem zacht heen en weer. ‘Geef het nu dadelijk trug, hoor je me?’

‘Ja tante,’ mompelde de jongen, maar niet voordat hij Una een nijdige blik toe had geworpen. Hij liet het horloge in de open hand van de man vallen en zag het met een begerige blik weer in de zak van de overjas verdwijnen.

‘En kom er nog wat fan je excusementen?’ vroeg Una.

‘Sorry, m’neer. Ik sal nooit meer soiets doen.’

‘Das een goeie knul.’ Una hield de jas van de jongen nog steeds vast en wierp de man een droevige glimlach toe. ‘Mijn verontschuldigenen, meneer. Zijn ma is een best mens, maar heulemaal van slag door het overlijden van haar man, ziet u. U begrijp het vast, u ben zo’n echte heer. We zullen u niet langer lastigfallen.’ Ze schudde de jongen nogmaals door elkaar. ‘Maar geloof maar dat hij ervan zal lusten voor hij iets te bikke krijg.’

Het gezicht van de man verzachtte niet. Hij veegde over de mouw van zijn jas alsof enkel de nabijheid van de jongen en haar hem had bevuild. ‘Ziet u daarop toe.’

Una maakte haastig een kniksje en sleepte de jongen aan de achterkant van zijn jas uit de wachtruimte. Toen ze op straat kwamen, schudde hij met zijn schouders om zich uit haar greep te bevrijden, maar ze hield hem stevig vast en trok hem achter een van de stalen steunpalen van de nabijgelegen luchtspoorweg.

‘Wat ben je nou helemaal aan het uitspoken, jongen?’ zei ze. ‘Wil je soms een eersteklaskaartje naar het gesticht op Randall’s Island?’

‘Ken jou dat wat schelen?’

Ze liet zijn jas los. ‘Nee. Maar een bengel als jij die het verschil tussen zijn kop en kont niet kent, maakt al die deftige heren daarbinnen zenuwachtig. Ze gaan aan hun horloges en leren tassen frunniken en kijken heel de tijd om zich heen. Dan hebben we het nog niet eens over de smerissen. Dat maakt mijn werk en dat van de andere rollers die daar bezig zijn twee keer zo moeilijk.’

‘Ik had makkelijk kunnen weggomen.’

‘Die man hield je vast als een bankschroef. Denk je dat ze extra lief voor je zullen zijn in de bajes, omdat je nog een ventje bent? De smerissen lusten je rauw. Geven geen zier om types als jij en ik.’

De jongen haalde zijn schouders op. Hij was ook nog eens een eigenwijs uilskuiken dus.

‘Weten je pa en ma dat je hier in de zakken van deftige lui duikt?’

‘M’n pa en ma zijn dood.’

‘Dan kun je beter maken dat je met je magere lijf bij Five Points Mission komt. Daar zullen ze je te eten geven. En leren lezen.’

‘En me naar het westen sturen met de rest van de wezen.’

‘Nog altijd beter dan dat je opgroeit voor galg en rad.’ Op Una’s woorden haalde hij nogmaals zijn schouders op. Ze hurkte voor de jongen neer. Er zaten kloofjes in zijn modderige wangen, zijn neus was rood en waterig. ‘Wees dan slim. Buit is makkelijker te vinden op de luchtspoorweg.’ Ze knikte naar de sporen boven hen. ‘Minder smerissen ook. En je moet klein beginnen – met wat losgeld uit de zak van een man of een paar muntjes uit de portemonnee van een dame. Pak alles en ze ontdekken het. Dan kom je moeilijker weg. Een man die op reis is, móét wel ontdekken dat zijn horloge weg is. En nog snel ook. Beter wacht je tot hij ergens lekker is gaan zitten met zijn neus in een krant of met een glas jenever, voordat je voor de hoofdprijs gaat.’

Ze haalde een zakdoek tevoorschijn, spuugde erop en wreef ermee over zijn wangen. ‘En geef jezelf af en toe een poetsbeurt. De beste dief ziet er niet uit als een dief.’

Toen hij min of meer toonbaar was, zocht ze in haar zak naar een tiencentstuk. ‘Hier. Zorg dat je wat te eten binnen krijgt. En denk nog eens na over de Mission.’

Ze had het muntstuk nog maar net in zijn hand gelegd, toen ze hem met zijn andere hand in haar jaszak voelde tasten. ‘Dat doe je goed. Het is altijd makkelijker om iemands zak te rollen als hij is afgeleid. Maar ik ben niet zo stom om iets van waarde te bewaren op een plek waar lui als jij erbij kunnen.’

Hij lachte schaapachtig en trok zijn hand terug.

‘Je moet ook sneller worden. Zachtere bewegingen maken.’

Misschien gaan samenwerken met een paar van de jongens bij de paardentram. Zij kunnen je ook nog wat lesjes leren.’

‘Werk jij met iemand samen?’

‘Nee, ik vertrouw...’

Een opstootje bij de ingang van het tramdepot trok Una’s aandacht. Ze stond op en gluurde om de ijzeren paal heen. De man die de jongen had proberen te beroven stond buiten en praatte op luide toon met twee smerissen. Una fronste. Toen ze hem achterlieten, leek hij tot bedaren gebracht, al was hij nog nijdig geweest. Ze keerde zich om naar de jongen, trok hem naar zich toe en zocht in zijn zakken tot ze het horloge van de man had gevonden.

‘Jij stiekeme kleine gluiperd, dit kan ons allebei achter de tralies doen belanden.’

Ze liet het horloge in de zak van de jongen zitten – het was beter als ze het in zijn bezit vonden dan in het hare – maar haalde de tien cent er weer uit. ‘Ik ga naar het noorden op Park Avenue, jij naar het oosten op Forty-Second. Ga niet rennen. Dan trek je alleen maar de aandacht. En als ik je ooit terugzie in het station, lever ik je in eigen persoon over aan de smerissen.’

Ze was nog maar nauwelijks uitgesproken of de jongen begon te rennen. En niet over Forty-Second Street, maar Park Avenue op, waar zij heen had willen gaan. Uilskuiken! Una plaatste de hengsels van haar tas in de holte van haar elleboog, rechtte haar rug en stapte achter de paal vandaan. Twee vrouwen met hoeden en moffen van bont kuierden voorbij. Una ging naast hen lopen en paste haar stap aan de hunne aan. Achter haar nam het tumult bij het tramdepot toe. Een schreeuw. Ge-fluit. Grote kans dat de smerissen de jongen hadden zien rennen en zo pienter waren geweest om de achtervolging in te zetten.

Una keek niet om. Ze ging nog iets dichterbij de vrouwen lopen, zelfs toen een van hen haar met een geringschattend lachje opnam. Una’s kleding was schoon en fatsoenlijk, maar viel in het niet bij de opsmuk van deze vrouwen. Van een afstandje was het echter niet zo eenvoudig om lamswol van

paardenhaar te onderscheiden. Echte zijden garnering van namaak. Helemaal niet als je het pindaformaat brein van een smeris had. Als je haar van twintig passen afstand op de rug keek, zag ze er hetzelfde uit als elke andere jongedame die een wandelingetje maakte met haar vriendinnen. Dat hoopte Una tenminste. Regel nummer vijf: doe alsof je hier hoort.

Laarzen met dikke zolen bonsden op het trottoir achter hen. Eén paar. Ze liepen snel, maar renden niet. Una ging nog dichterbij de vrouwen lopen.

‘Tjonge, wat een prachtige mof heb je,’ zei Una tegen de vrouw naast haar, vriendelijk glimlachend. ‘Is dat geen sabelbont?’

De vrouw keek verrast op. ‘Ja, inderdaad. Mijn vader heeft hem overzee voor me gekocht.’

‘In Rusland, stel ik me zo voor. Ik heb gehoord dat daar het mooiste sabelbont vandaan komt. Hij past werkelijk perfect bij je hoed.’

‘Het is een set, ja.’

‘Bij Stewart and Company hebben ze een damestasje afgezet met sabelbont dat het geheel zou afmaken.’ Una kon het weten omdat ze nog maar een week geleden zo’n buit hadden verhandeld in de winkel van Marm Blei. De dief zei dat ze voor dertig dollar verkocht werden aan de Ladies’ Mile. Ze gaven hem er zeven voor en verkochten het voor twaalf nadat Una met veel moeite het ingenaaide merkje van het warenhuis A. T. Stewart had verwijderd.

De bonzende laarzen kwamen dichterbij. Una hoefde niet om te kijken om te weten dat het een smeris was. Ze moesten zich opgesplitst hebben nadat de jongen hen was ontglipt. Tenzij de goedgeklede man haar had herkend en haar in de menigte had aangewezen.

De smeris liep hen met grote passen voorbij zonder in haar richting te kijken. Una haalde opgelucht adem. Ze maakte zich los van de vrouwen en sloeg de Second Avenue in. Hoe verleidelijk het ook voelde om terug te gaan en nog één po-

ging te wagen bij het depot, ze wist dat het gevaar te groot was. Stomme jongen. Ze hoopte bijna dat de smeris hem te pakken had gekregen vanwege al de moeite die hij haar had gekost. En dan te bedenken dat ze hem bijna een tiencentstuk had gegeven!

Ze was nog geen straat verder, toen ze achter zich een zeurderige stem hoorde. 'Dat is ze! Dat is de bedriegster!'

Deze keer keek Una lang genoeg over haar schouder om een beer van een smeris op haar af te zien stormen. Ze zette het op een rennen.

2

Una stooft om fruitverkopers, krantenjongens en rijtuigjes heen. Ze sprong van het trottoir en holde de straat onder de luchtspoorweg over, waarbij ze maar net wist te voorkomen dat ze onder de paardentram terechtkwam. Toch hoorde ze nog steeds de laarzen van de smeris achter zich.

Ze struikelde over de poot van de kar van een groenteventer en verzwikte haar enkel lelijk, maar ze bleef rennen. Met haar reistas tegen haar borst geklemd, ontweek ze de mensen of baande zich met haar ellebogen een weg tussen hen door. Ze zou sneller zijn als ze de drukke hoofdweg achter zich zou laten, maar kon het risico niet nemen dat ze zichzelf vastliep in een doodlopend steegje. Ze moest zich oriënteren. Ze ging wat langzamer lopen en haalde zich het stratenraster van de stad voor ogen alsof ze een duif was die over de stad heen vloog. Ten westen van Fortieth Street lag Reservoir Park. De wirwar aan wandelpaden en het woekerende struikgewas waren een goede plek om de kolos achter haar kwijt te raken. Una sloeg die richting in, maar vroeg zich af of ze het park zou bereiken voor hij haar ingehaald zou hebben. Nu al kwamen zijn klossende voetstappen dichterbij.

Nee, ze kon niet harder rennen dan hij. Ze moest slimmer zijn dan hij. Ze ging nog langzamer lopen, in de hoop dat hij zou denken dat ze uitgeput raakte en haalde zich het beeld van de straten weer voor ogen. Vanaf Madison Avenue leidde een steegje naar een kleine binnenplaats. Aan het einde waren privaten en een smalle doorgang naar Thirty-Eighth Street. Ze zou niet veel tijd hebben, maar het zou genoeg moeten zijn.

De smeris had zijn pas ook vertraagd, de dikke lummel. Ze

kon zijn slepende voetstappen horen. Waarschijnlijk dacht hij dat ze bij de eerstvolgende straatlantaarn stil zou staan om even op adem te komen. Wat niet zo'n gekke aanname was, als je bedacht dat zelfs een licht aangebonden korset de longen van een vrouw insnoerde, en bovendien precies wat ze hoopte dat hij zou denken.

Het steegje kwam in zicht. Una wachtte op een opening in de mensenmassa en rende toen over de stoep het steegje in. Vlak boven haar hoofd wapperden kleren aan waslijnen tussen de gebouwen. Ze snelde over de kleine binnenplaats naar de privaten. De koude lucht stonk naar rottende aardappelschillen en menselijke uitwerpselen. In de hoek stonden twee overvolle vuilnisbakken. Una kroop erachter, trok haar jas over haar hoofd en verschool zich tussen verkreukelde kranten, verschrompelde etensresten en beroete vodden.

Even later sprong de smeris de binnenplaats op. Hij griste een zakdoek uit zijn zak om zijn neus te bedekken tegen de stank. Una lachte besmuikt. Die smerissen met hun binnenwc's waren niets meer gewend. Hij keek om zich heen over de kleine binnenplaats en opende de privaatdeuren net ver genoeg met zijn wapenstok om naar binnen te gluren. Toen haastte hij zich naar de smalle uitgang aan de andere kant.

Zodra ze het gebons van zijn voetstappen niet meer hoorde, stond Una op en veegde ze haar jas af. Ze had een minuut, misschien twee, voordat de smeris met een boog terugkwam. Ze maakte haar hoed los en verwisselde hem voor een hoofddoek die onder de zijden onderjurk in haar tas lag. Een bevekt schort, vingerloze handschoenen, een veeg roet op één wang en haar metamorfose was bijna compleet. Ze liet haar jas van haar schouders glijden en bond haar tas op haar rug met een versleten riem die ze bij de hand hield voor dit soort noodgevallen. Als ze iets naar voren leunde, leek de tas op een bochel onder haar jas. Voordat ze haar jas weer aantrok, keerde ze hem binnenstebuiten. De nieuwelingen in de bende van Marm Blei hadden bezwaar gemaakt toen Una de mooie satijnen voering

had bedekt met een allegaartje van haveloze stoplapjes. Ze had Marm Blei tenslotte twintig dollar voor de jas betaald – een flink bedrag. In een mum van tijd was ze van een reizigerster in goede doen veranderd in een misvormde voddenvrouw. Ze had zelfs nog tijd over.

Regel nummer elf: soms lag de beste verstopplek in het volle zicht.

Inderdaad stormde de smeris nog geen minuut later de binnenplaats weer op. Una stond over de vuilnisbakken gebogen en rommelde door het afval. ‘Heb je hier ergens een vrouw zich zien verstoppen?’ vroeg hij haar.

Ze keek op, in zijn diepliggende ogen. Zijn wangen waren rood van de inspanning en zijn hijgende ademhaling maakte wolkjes in de lucht.

‘Wat voor vrouw?’ zei Una, een Duits accent veinzend.

‘Een dievegge.’

Una draaide zich weer om naar de rotzooi. Ze viste een brok beschimmeld brood uit de bak, rook eraan en smeed het toen op de grond. ‘Dat is geen goede beschrijving. Klein *oder* groot?’

‘Ik weet het niet. Normaal, denk ik.’

‘Dik *oder* dun?’

De smeris snoof. ‘Geen van beide.’

‘Wat had ze aan?’

‘Een blauwe jas en fluwelen hoed.’

Of het nu door de kou kwam, de geur, of dat zijn lunch niet goed was gevallen, de smeris zag eruit alsof hij elk moment kon ontploffen van woede.

‘Zo’n deftige met pluimen en lint *oder* een simpel ding?’

‘Ik weet het niet,’ snauwde hij.

Una ontdekte een jeneverfles onder wat pindadoppen en lege sardientjesblikken. Ze hield hem omhoog en schudde zacht. Een paar slokjes vloeistof klotsten nog in de fles. Ze bood hem de smeris aan. Hij keek haar kwaad aan. Una haalde haar schouders op, veegde de fles af met de mouw van haar jas en dronk de jenever zelf op.

‘Nou, heb je iemand gezien die voldoet aan die beschrijving?’

‘*Es tut mir Leid, Herr agent*, maar u hebt net de helft van de vrouwen in deze stad beschreven. Ik zou het echt niet kunnen zeggen.’

De smeris gromde wat en begon weg te stampen.

‘*Aber* hier was een vrouw die zich achter deze afvalbakken verstopte.’

‘Er was hier een vrouw?’

‘Ik schrok me half dood.’

‘Waarom heb je dat niet eerder gezegd?’

‘Mooi meisje. Donkere ogen. Ze had hier een klein moedervlekje.’ Una wees naar de zijkant van haar neus. ‘U zei niets over een moedervlek.’

De smeris keek alsof hij op het punt stond haar aan te vallen en te wurgen. ‘Waar ging ze heen?’

Una wees naar het steegje richting Thirthy-Eighth Street. ‘Die kant op. Ging naar rechts, geloof ik.’

Ze hikte van de lach toen de smeris wegstormde. Stomme smeerlappen, het hele stel. Ze veegde haar handen af aan een stukje krantenpapier en liep strompelend de andere kant op, weg van de privaten en de stank.

3

Una hield haar vermomming enkele blokken vol, totdat ze de beschutting van de hoge stenen en houten huurkazernes bereikte in de slechtere wijken van de stad. Daar maakte ze de reistas op haar rug los, maar liet haar jas voor wat hij was. Troep, modder en paardenmest van een week oud bedekten de straten. Het sloeg nergens op om de mooie kant van haar jas vuil te maken als er niemand in de buurt was om voor de gek te houden of indruk op te maken.

Ze liep gestaag door, niet dralend of haastig, maar als iemand die geen gegraveerde sigarettenhouder en een verzameling gegapte snuisterijen bij zich droeg die haar zonder meer een enkeltje naar het werkhuis op Blackwell's Island zouden bezorgen. Haar maag rommelde opnieuw, net als hij op het station had gedaan. Als die knaap er niet was geweest, zou ze haar aandeel van de buit al hebben opgestreken bij Marm Blei en aan haar avondeten met een pint bier zitten bij de kruidenierswinkel van Hayman. Ze wist toch wel beter dan zich in te laten met zulk schorriemorrie. Als je wilde overleven op straat, was regel één: val niet op en denk eerst aan jezelf. Haar moeder had altijd goed willen doen en moest je zien wat er van haar was geworden: verbrand als een zwartgeblakerde biefstuk. Ze had zich niet druk gemaakt om Una's lot.

Op de hoek van de Bowery en Grand Street knikte ze agent O'Malley toe. Ze had hem verteld dat ze in een zeepfabriek werkte en Marm Blei betaalde hem om dat te geloven. Hij tikte tegen zijn pet en ging verder met zijn ronde. Maar toch leek de sigarettenhouder in haar zak plotseling lood te wegen. Ze zou zich een stuk beter voelen zodra ze haar zak vol duiten had.

Anderhalf blok verder herkende ze een lange man die in een geklede blauwe overjas tegen een straatlantaarn leunde. Haar ogen bleven even rusten op de schittering van zilver bij zijn hals voordat ze zijn gezicht in zich opnam. Barney Harris. Hij deed alsof hij een tijdschrift stond te lezen – niet heel overtuigend overigens – alsof het volkomen normaal was dat een goedgeklede verslaggever rondhing in de sloppenwijken. Hij stapte van de ene voet op de andere, terwijl zijn ogen om de zoveel seconden boven zijn leesvoer uit gluurden. Hij schrok van de krijsende remmen van de nabijgelegen luchtspoorweg en sprong opzij, waarbij hij zijn tijdschrift verfrommelde en bijna van de stoeprand kukelde.

Una giechelde en begon langzamer te lopen. Marm Blei had er een hekel aan om nog opgehouden te worden na het avondeten. Bovendien had Una zelf ook niet veel zin om te kletsen. Maar ze stond bij hem in het krijt omdat hij haar afgelopen maand een vals alibi had bezorgd, nadat een man haar bij het operahuis had beschuldigd van het stelen van zijn zegelring.

De sopraan was die avond geweldig geweest. En als de smerissen haar hadden meegenomen naar het bureau en gefouilleerd, zouden ze nog meer dan de ring van de man hebben gevonden, weggestopt in de plooien van haar rok. Maar toen ze haar ondervroegen, had ze beweerd dat ze de hele avond in het gezelschap van meneer Harris had doorgebracht. Hij had haar tijdens de eerste pauze inderdaad opgezocht en verlegen gecompimenteerd met haar jurk (die natuurlijk was gestolen en een beetje te strak zat). Het verhaal dat ze had opgedist voor de smerissen was dus niet helemaal gelogen. Gelukkig had Barney haar gezichtsuitdrukking goed gelezen toen ze aan kwam lopen met de smerissen en had hij, na een korte aarzeling, haar verhaal bevestigd.

Una stond bij hem in het krijt. En daar had ze een bloedhekel aan. Het ging in tegen haar regels. Dus ondanks de buit die haar rokken zwaar maakte, bleef ze op hem af lopen.

‘Je valt hier op als roet op de sneeuw,’ zei ze. ‘Heb je de

First Avenue-luchtspoortrein weer in de verkeerde richting genomen?’

‘Juffrouw Kelly! Wat fijn om je te zien. Ik hoopte dat je vroeg of laat voorbij zou komen.’

‘Je hebt alle rotzooi onderweg van Newspaper Row hier-naartoe getrotseerd om mijn simpele persoontje te zien? Ik weet niet of ik me nu bang of geveleid zou moeten voelen.’

‘Geveleid, geloof me. Ik zou bloemen hebben meegenomen als ik had gedacht dat je die leuk zou vinden.’

‘Ik vind goud leuk. Diamanten. Geïmporteerde Franse zijde.’

‘Dat zou ik ook proberen als ik niet zou denken dat je het regelrecht naar Marm Bleis achterdeur zou brengen.’

Ze haalde haar schouders op. ‘Een meisje moet ook eten.’

Hij klemde zijn lippen op elkaar en humde zacht. Zijn grijze ogen versmalden. Niet uit afkeuring – Una had inmiddels genoeg van die blikken gezien om dat te weten – maar uit verwarring. Alsof ze een zeldzame vogel in een rariteitenkabinet was, zonder lied en in de rui. Een vogel die gered moest worden. Kon hij de man zijn die dat zou doen? leken zijn ogen te vragen. Kon hij de grendel van haar onfortuinlijke omstandigheden verbreken?

Hij was een fatsoenlijke man, deze Barney. Knap op een jongensachtige manier. Met genoeg poen in de familieschatkist om zich doelloze sieraden te kunnen veroorloven, zoals de zilveren dasspeld die hij droeg. (Die zou hij zéker niet kunnen betalen van zijn loon bij de New York Herald.) Maar het probleem was dat hij zijn eigen kooi had – groter misschien, en van mooier materiaal – die op haar wachtte als ze zijn lokaas aannam.

Dus in plaats van met haar wimpers te knippen en bedeesd te glimlachen, stootte ze hem tegen de schouder en deed in dezelfde beweging een greep naar zijn dasspeld. ‘Ik weet dat je niet helemaal hiernaartoe bent gekomen om lieve woordjes in mijn oor te fluisteren. Wat wil je?’

Hij fronste en stopte het tijdschrift onder zijn arm. ‘Weet jij iets over de moord van afgelopen zaterdag aan Cherry Street?’

‘Bedoel je op Joe met de neus? Wat is daarmee?’

‘Hoe is dat gebeurd?’

‘Ik heb gehoord dat hij is gewurgd. Verder niets eigenlijk.’

Een vrouw met een kruiwagen vol tweedehands kousen sjokte op hen af. ‘Vijftien cent per paar,’ riep ze naar iedereen binnen gehoorsafstand. Een vettige doek bedekte haar hoofd en een verbleekte sjaal hing om haar schouders. Una greep een paar en keek naar het stopwerk. ‘Vijf.’

‘Tien,’ zei de vrouw.

Una bracht de katoenen kousen naar haar neus. Ze roken genoeg naar zeep om er zeker van te zijn dat ze pas nog waren gewassen. Ze viste in haar zakken en gaf de vrouw een tien-centstuk. Barney, zag ze, hield met rood aangeloopen wangen zijn ogen strak op de visboer en zijn glibberige koopwaar aan de overkant van de straat gericht.

‘Krijg je nou zo’n kleur van die paling daar of van deze kousen?’ zei ze, terwijl ze het slappe katoen voor zijn gezicht liet bungelen voor ze het in haar tas stopte. Als een paar kousen hem al zo deed blozen, wat zou hij dan doen als hij haar zijden onderjurk zou zien? Una kwam even in de verleiding om haar tas te laten vallen zoals ze bij het station had gedaan, zodat ze het antwoord op die vraag te weten zou komen.

Barney schraapte zijn keel en haalde een potlood uit zijn zak. Hij klopte op zijn andere zakken – blijkbaar was hij op zoek naar een notitieblok – voor hij zuchtte en het tijdschrift openvouwde. ‘Ondergoed terzijde, je vertelde dat Joe met de neus was gewurgd. Door wie?’

Una haalde haar schouders op. ‘Kies maar. Hij speelde zoveel potjes kaart dat de helft van de Bend beweerde dat hij hen geld schuldig was.’

‘In het politierapport staat dat hij tien dollar en een gouden horloge bij zich had toen ze zijn bezittingen doorzochten in het mortuarium. Als iemand hem heeft vermoord vanwege een gokschuld, waarom heeft die hem dan niet kaalgeplukt?’

‘Misschien was daar niet genoeg tijd voor.’

‘Maar hij had wel tijd om hem te wurgen. Een mes of kogel zou sneller zijn geweest.’

‘En meer lawaai hebben gemaakt waarschijnlijk.’

‘Dat is een goed punt.’ Hij krabbelde een paar woorden op de omslag van het tijdschrift.

‘Wat denkt de politie?’ vroeg ze.

‘Ze houden het op een kaartruzie. Risico van het vak, zeg maar.’

‘Klopt vast.’ Joe stond minstens zo bekend om zijn opvliegende karakter als om zijn haakneus.

‘Maar wat als het niet klopt? Weet je nog dat er vorige maand een gewurgde prostituee is gevonden op Water Street?’

Martha Ann. Korte tijd was ze een van de meisjes geweest in een chique bordeel, en had ze in één nacht meer geld verdiend dan Una met een jaar zwendel. Maar toen, een paar jaar terug, was een van haar vaste klanten jaloers geworden op een andere vaste klant en had hij haar gezicht toegetakeld tot het eruitzag als een pompoen. Sindsdien werkte ze op straat.

Una nam haar tas in haar andere hand en sprak met een dik gevoel in haar keel. ‘Zoals die smerissen zeiden, risico van het vak.’

‘Ze zijn allebei gewurgd met een of ander touw of een riem. Wat als ze door dezelfde persoon zijn vermoord?’

‘Een gestoorde wurgmoordenaar die door de sloppen struint? Nee, dat zou ik hebben gehoord.’

‘Niet als hij hier niet vandaan kwam.’

‘Vooral als hij hier niet vandaan kwam.’ Ze stak zijn dasspeld op. ‘Zoals ik al zei vallen buitenstaanders op als roet op sneeuw.’

Hij glimlachte naar haar en pakte zijn speld terug. ‘Punt gemaakt. Maar hou je oren open, goed?’

‘Dat doe ik altijd.’

Barney stak de speld samen met zijn pen in zijn zak. Hij scheurde de voorkant van het tijdschrift af en gooide de rest op de grond.

‘Hé!’ zei Una en ze raapte het snel op.

‘O, sorry. Ik wist niet... Er staat niet veel in dat de moeite van het lezen waard is. Niets wat –’

‘Niets wat iemand als ik zou interesseren, huh? Waarschijnlijk was je vergeten dat ik kan lezen.’ Ze veegde een slappe uischil van de bovenste pagina. ‘En net had je het nog over bloemen.’

Barneys wangen kleurden opnieuw en hij wreef over de achterkant van zijn nek. ‘Ik... eh...’

Una liet hem naar woorden zoeken en genoot even van zijn ongemak voor ze hem een stootje gaf met haar elleboog. ‘Ik plaag je maar. Zulk goed papier voor op het privaat kan ik niet verloren laten gaan.’

Hij lachte kort en keek weer naar de viskraam, haar blik vermijdend. Una liet haar hand in zijn zak glijden, bemachtigde de dasspeld en liep weg. ‘Ik zie je wel weer, Barney. Ik zal het laten weten als ik iets hoor over je mysterieuze moordenaar.’

Ze was al een paar meter verder toen hij haar nariiep. Una draaide zich om.

‘Wees voorzichtig.’

Haar zoektocht naar een plek om zich schuil te houden voor de politie brengt haar in de fascinerende wereld van de verpleegkunde.

New York, 1880. Una is opgegroeid in een krottenwijk en heeft geleerd te liegen en stelen om te overleven. Meestal weet ze de autoriteiten te slim af te zijn, maar wanneer ze vals beschuldigd wordt van moord, slaat ze gedwongen op de vlucht. Dankzij haar gladde praatjes lukt het haar binnen te komen bij de Bellevue-school voor verpleegsters, waar ze geen idee hebben van haar duistere verleden.

Hoewel Una eerst niets moet hebben van alle goede manieren en eindeloze bevelen, begint ze zich langzaam maar zeker thuis te voelen. Maar dan doet zich een mysterieus sterfgeval voor en komt Una voor een moeilijke keuze te staan: kiest ze ervoor zichzelf en haar toekomst veilig te stellen of zet ze alles op het spel om een volgend slachtoffer te voorkomen?

Amanda Skenandore is verpleegkundige en schrijft graag spannende historische romans waarin ze haar medische expertise verwerkt. *De school voor tweede kansen* is haar eerste roman die in het Nederlands verschijnt, gebaseerd op de geschiedenis van de eerste verpleegstersschool van Amerika.

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT

NUR 342

